

คู่มือ

มาตรฐานหลักสูตร
การพัฒนานักส่งเสริม
การเกษตรมืออาชีพ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
กรมส่งเสริมการเกษตร

คำนำ

คู่มือมาตรฐานหลักสูตรการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ โดยมีขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสร้างมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติ ในกระบวนการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ

คู่มือฉบับนี้ ประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการจัดโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ เนื้อหาประกอบด้วยหลักการและเหตุผล นิยามศัพท์เฉพาะ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย คุณสมบัติของผู้เข้ารับการพัฒนา คุณสมบัติของพี่เลี้ยง คุณสมบัติของผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือโครงการ คุณสมบัติของวิทยากร เนื้อหาหลักสูตร รูปแบบและวิธีการพัฒนา การจัดกระบวนการพัฒนา การประเมินผลการพัฒนา แผนดำเนินโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ และความต้องการสนับสนุน ดังนั้น คู่มือฉบับนี้ จึงสามารถใช้เป็นแนวทางประกอบการดำเนินการจัดทำโครงการสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ รวมทั้งผู้ที่ต้องการศึกษาคู่มือฯ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้ จะอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ หากมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนาคู่มือให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทางผู้จัดทำยินดีน้อมรับ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
กรมส่งเสริมการเกษตร
2568

สารบัญ

บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ

หลักการและเหตุผล.....	1
นิยามศัพท์เฉพาะ	2
เป้าหมาย	3
วัตถุประสงค์.....	4

บทที่ 2 การกำหนดหลักเกณฑ์ และคุณสมบัติ

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการพัฒนา.....	5
คุณสมบัติของพี่เลี้ยง.....	6
คุณสมบัติของผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือโครงการ.....	7
คุณสมบัติของวิทยากร.....	8

บทที่ 3 เนื้อหาหลักสูตร รูปแบบ และกระบวนการพัฒนา

เนื้อหาหลักสูตร.....	9
รูปแบบ และวิธีการพัฒนา.....	10
การจัดกระบวนการพัฒนาผู้เรียน.....	12

บทที่ 4 การประเมินผล

การประเมินผลการพัฒนา.....	13

บทที่ 5 ความต้องการสนับสนุน.....14

บทที่ 6 แผนปฏิบัติงานโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ.....15

ภาคผนวก

- ก. ตัวอย่างแบบฟอร์มแผนพัฒนาตนเอง
- ข. ตัวอย่างแบบแผนปฏิบัติการ
- ค. ตัวอย่างแบบรายงานผลผู้ผ่านการพัฒนา
- ง. ตัวอย่างใบประกาศนียบัตร
- จ. มาตรฐานหลักสูตร
- ฉ. ผู้จัดทำคู่มือ

บทที่ 1

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีผลกระทบต่อการทำเกษตรกรรม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการผลิตพืช การสร้างพันธุ์พืชที่มีความต้านทานต่อโรคและแมลง เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ส่งผลให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องมีการปรับเปลี่ยนองค์กรและวิธีการทำงานให้เท่าทันเพื่อให้สามารถเติบโตและอยู่รอด

ในภารกิจงานด้านการพัฒนาบุคลากร โครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพถือเป็นกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาบุคลากรที่กรมส่งเสริมการเกษตรให้ความสำคัญในการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรให้สามารถทำหน้าที่ในพื้นที่และชุมชนได้อย่างแท้จริง โดยเริ่มตั้งแต่การปรับวิธีคิด วิธีการทำงาน การพัฒนาความรู้ การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ มีทัศนคติที่ดีในการทำงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่ การนำเครื่องมือที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ด้วยความมั่นใจ เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม พัฒนา และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรได้ ดังนั้นการเป็นนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพในยุคปัจจุบัน นอกจากจะสามารถใช้เครื่องมือในงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะต้องมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมในปัจจุบันมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ สำหรับหลักสูตรนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ถึงปัจจุบัน โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เข้ารับการพัฒนาดตนเองไม่น้อยกว่า 2,000 คน สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติในการทำงานโดยมุ่งเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความเข้าใจในการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ซึ่งการจัดหลักสูตรดังกล่าวมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรโดยนำผลการประเมินจากผู้เข้ารับการพัฒนาและผู้เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหา การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการสนับสนุน ภายใต้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เข้ามาประยุกต์ใช้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ (Learning by Doing) ยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการออกแบบเนื้อหาหลักสูตรที่สอดคล้องกับข้อมูลจากแผนพัฒนาตนเองของผู้เข้ารับการพัฒนา (Individual Development Plan : IDP) ทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดการค้นพบ เข้าใจความต้องการ และทราบถึงระดับความรู้

ความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น นอกจากนี้ได้นำระบบ “พี่เลี้ยง” เข้ามาร่วมพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นการส่งต่อองค์ความรู้จากผู้มีประสบการณ์หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญไปสู่เจ้าหน้าที่ที่เข้ารับการพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้รวดเร็วที่สุด ส่งผลให้นักส่งเสริมการเกษตรเป็นที่ยอมรับ สามารถปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรให้บรรลุผลสำเร็จ และเกิดนักส่งเสริมการเกษตรต้นแบบที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่และเครือข่ายเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดแนวทาง และกระบวนการพัฒนาบุคลากรหลักสูตรดังกล่าวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย จึงกำหนดจัด “โครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” เพื่อมุ่งพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรให้มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง สามารถถ่ายทอดความรู้และเทคนิคที่ทันสมัย ให้กับเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เกิดเครือข่ายในการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมการเกษตรที่เข้มแข็ง เกิดการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ หมายถึง กระบวนการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรที่ได้นำหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เข้ามาระยุกต์ใช้โดยมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ (Learning by Doing) ยึดผู้เข้ารับการพัฒนามาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการออกแบบเนื้อหาหลักสูตรที่สอดคล้องกับข้อมูลจากแผนพัฒนาตนเองของผู้เข้ารับการพัฒนา (Individual Development Plan : IDP)

2. นักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรสามารถนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลเป้าหมายในพื้นที่และชุมชนได้ด้วยความมั่นใจ ได้รับการยอมรับ และเกิดประโยชน์สูงสุด

เป้าหมาย

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ มีทักษะ และมีทัศนคติที่ดีในการทำงานส่งเสริมการเกษตร สามารถประยุกต์เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือในการทำงานในพื้นที่และชุมชนได้อย่างมั่นใจ เป็นที่ยอมรับนำไปสู่การเป็นนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพได้
2. มีแนวทางและรูปแบบการทำงานส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน นำไปสู่การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้
3. องค์กรมีต้นแบบในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการทำงานส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรที่เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ สภาพสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ผลที่ต้องการ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการพัฒนามองมีความรู้ความสามารถ และมีทัศนคติที่ดี ประกอบด้วย

1. รู้จักตนเอง คือ มีความรู้ความสามารถ และมีทัศนคติที่ดีในการทำงานส่งเสริมการเกษตร

2. รู้จักพื้นที่ คือ มีความเข้าใจในสภาพพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ ขอบเขตพื้นที่ มีศักยภาพ/ข้อจำกัดอะไรบ้าง เป็นต้น

3. รู้จักสินค้า คือ มีความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ ขอบเขตสินค้าที่ผลิตมีศักยภาพ สามารถพัฒนาต่อยอดอะไรได้บ้าง/ปัญหา/ข้อจำกัด เป็นต้น

4. รู้จักเกษตรกร คือ มีความเข้าใจในสภาพสังคมของเกษตรกรที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบ ได้แก่ มีการใช้พื้นที่ เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมในระดับไหน เป็นต้น

5. รู้จักการประยุกต์ใช้ คือ รู้จักการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตรได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อเกิดการปรับเปลี่ยน ประกอบด้วย

1. เกิดการสร้างกระบวนทัศน์เชิงบวกในการทำงานส่งเสริมการเกษตรที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
2. สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่และชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทในพื้นที่ ได้แก่ การจัดเวทีชุมชน การเป็นวิทยากร กระบวนการ การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การนำเสนองาน และการจัดเก็บผลงาน เป็นต้น
3. เกิดเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร และสามารถบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคี และเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้อย่างแท้จริง

ผลที่ต้องการ

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกิดทัศนคติเชิงบวก มีแนวคิดและวิธีการปฏิบัติที่ดีในการทำงานส่งเสริมการเกษตร กับพื้นที่และชุมชน
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถนำองค์ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ไปปฏิบัติงานได้ด้วยความมั่นใจ และเกิดการยอมรับ
3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร และสามารถบูรณาการในการทำงาน ร่วมกันกับหน่วยงานภาคีและเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของผู้เข้ารับการพัฒนา

คุณสมบัติ

เป็นเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ดำรงตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร นักวิชาการเกษตร และอื่นๆ (พิจารณาตามความเหมาะสม) จากสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ศูนย์ปฏิบัติการ และศูนย์ขยายพันธุ์พืช ที่มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. ข้าราชการมีอายุราชการตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 6 ปี
2. พนักงานราชการมีอายุงานตั้งแต่ 3 ปี ขึ้นไปมีความสนใจจะพัฒนาตัวเองโดยสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ

หลักเกณฑ์

3. สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้เต็มเวลาที่กำหนด
4. อื่น ๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

ผลที่ต้องการ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีความพร้อมและสมัครใจเข้ารับการเรียนรู้ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดหลักสูตร

คุณสมบัติของพี่เลี้ยง

เป็นข้าราชการของกรมส่งเสริมการเกษตรทุกสายงานและทุกตำแหน่ง ทั้งที่ยังอยู่ในระบบราชการ และหรือข้าราชการบำนาญ (พิจารณาตามความเหมาะสม) ที่มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. เป็นบุคคลที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ หรือผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อการเป็นพี่เลี้ยงที่ดี (To be DOAE Good Mentor) หรือผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร กลยุทธ์การเป็นผู้สอนงานนักส่งเสริมการเกษตรที่ดี (To be DOAE Good Coach)
2. เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในการทำงานส่งเสริมการเกษตรเป็นอย่างดี ได้แก่ บุคคลดีเด่น และอื่น ๆ เป็นต้น
3. เป็นบุคคลที่มีความพร้อม มุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร และมีความเต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่พี่เลี้ยง และหรือเป็นบุคคลที่มีจิตอาสา
4. อื่น ๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม ได้แก่ เป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานหรือโครงการเพื่อให้ทำหน้าที่พี่เลี้ยง เป็นต้น

วิธีการ

หน่วยงานจังหวัดคัดเลือกพี่เลี้ยงตามคุณสมบัติ พร้อมจัดทำรายชื่อพี่เลี้ยงให้ผู้สมัครเข้ารับการพัฒนาเลือก โดยให้เลือกในใบสมัครว่า ให้ผู้จัดเลือกพี่เลี้ยงให้ หรือผู้สมัครเลือกพี่เลี้ยงเอง

ผลที่ต้องการ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงเป็นบุคคลที่มีความพร้อม มีความรู้ ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในการทำงาน และหรือมีองค์ความรู้ที่พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องกับเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมีความสมัครใจในการทำหน้าที่พี่เลี้ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดหลักสูตร

คุณสมบัติของผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือโครงการ

1. เป็นบุคคลหรือทีมงานที่มีศักยภาพและความพร้อม สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรนักร้องเสริมการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง
2. เป็นบุคคลที่มีความสามารถทำงานแบบมีส่วนร่วม และการสร้างทีมงานหรือเครือข่าย เป็นต้น
3. เป็นบุคคลที่มีทัศนคติเชิงบวก และเปิดโอกาสในการเรียนรู้หรือทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้

ผลที่ต้องการ

มีผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือโครงการเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสในการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้

คุณสมบัติของวิทยากร

เป็นบุคคลที่มีความรู้ มีความเข้าใจ และหรือมีประสบการณ์ที่มีความเชี่ยวชาญในการทำงานส่งเสริมการเกษตรอย่างแท้จริง ประกอบด้วย

1. เป็นบุคคลภายในหรือภายนอกกรมส่งเสริมการเกษตร หรือข้าราชการบำนาญ (สำหรับเนื้อหาหลัก) ได้แก่ บุคคลดีเด่น และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านองค์ความรู้ เป็นต้น
2. เป็นบุคคลภายในหรือภายนอกกรมส่งเสริมการเกษตร หรือข้าราชการบำนาญ (สำหรับเนื้อหาเสริม) ได้แก่ บุคคลดีเด่น และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านองค์ความรู้ตามที่ต้องการเรียนรู้ เป็นต้น

ผลที่ต้องการ

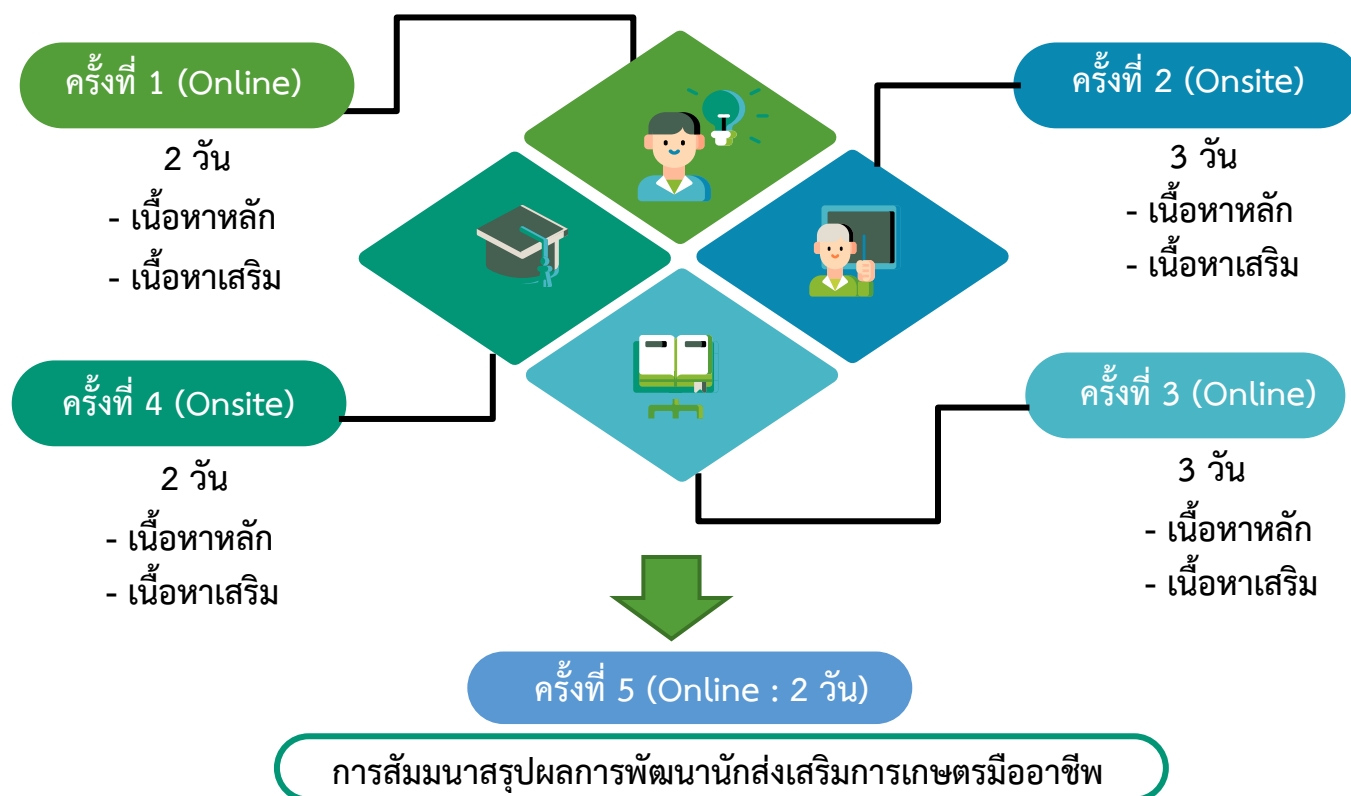
วิทยากรต้องมีความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ในการทำงานส่งเสริมการเกษตรหรือองค์ความรู้เฉพาะด้านอย่างแท้จริง

บทที่ 3

เนื้อหาหลักสูตร รูปแบบ และกระบวนการพัฒนา

9

เนื้อหาหลักสูตร

หลักการกำหนดเนื้อหาหลักสูตร

เนื้อหาหลัก

มีเนื้อหาหลักสำหรับนำมาจัดหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เข้ารับการพัฒนาได้เหมาะสมกับสภาพพื้นฐานและความต้องการในการนำไปใช้ทำงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่และชุมชน ได้แก่ การจัดเวทีชุมชน การเป็นวิทยากรกระบวนการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์พื้นที่และชุมชน การเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน และการเขียนและนำเสนอผลงาน เป็นต้น

เนื้อหาเสริม

มีเนื้อหาเสริมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงกับการทำงานส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาตนเองให้กับผู้เข้ารับการพัฒนาโดยวิเคราะห์สรุปประเด็นเรียนรู้จากแผนพัฒนาตนเองของผู้เข้ารับการพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan : IDP)

เนื้อหาหลักสูตร

เนื้อหาหลัก ที่ต้องมีในการจัดหลักสูตรนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ อย่างน้อย 8 เรื่อง ดังนี้

1. วิทยาการผลิตพืช (Crop Production) ได้แก่
  - สถานการณ์การผลิตพืชที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการเกษตร
  - เทคโนโลยีการผลิตระบบน้ำ ระบบการให้ปุ๋ย
  - เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว เช่น การขนส่ง การเก็บรักษา การป้องกันการอารักขาพืช ฯลฯ
2. เทคโนโลยี และนวัตกรรม การนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตร
3. การสร้างและปรับกระบวนการทัศนในการทำงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่และชุมชน
4. การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan : IDP) สำหรับนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ
5. การบริหารจัดการทางการเงินในครัวเรือน ได้แก่ การวางแผนทางการเงินในครัวเรือน เครื่องมือในการวางแผนทางการเงิน หลักการเศรษฐกิจพอเพียงกับการวางแผนการเงิน
6. หลักการจัดการกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่
  - ขั้นตอนกระบวนการ : การเตรียมการ ได้แก่ การวัดผลก่อนการดำเนินการ วิทยาการ ออกแบบเนื้อหา กระบวนการ การเตรียมสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น
  - ขั้นตอนดำเนินการ : การละลายพฤติกรรม การถ่ายทอดเนื้อหา การดำเนินกระบวนการพัฒนา
  - ขั้นตอนหลังกระบวนการ : การประเมินผลภายหลังการถ่ายทอดความรู้ 4 ระดับ
 ตามเป้าหมายที่ต้องการให้เกษตรกรได้รับ
7. เครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ได้แก่
  - เครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรในภาววิเคราะห์พื้นที่และชุมชน
  - การเป็นวิทยากรกระบวนการ
  - การจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม
8. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม
9. การสร้างเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การทำงานแบบมีส่วนร่วม
10. การเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน
11. การเขียนและนำเสนอผลงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การจัดเก็บผลงาน รูปแบบการเขียน และนำเสนอผลงาน
12. การนำเสนอผลงานของผู้เรียน

รูปแบบและวิธีการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนา ได้แก่

1. รูปแบบเผชิญหน้า (Onsite)
2. รูปแบบออนไลน์ (Online)

วิธีการพัฒนา ได้แก่

1. การฝึกปฏิบัติจริง
2. เรียนรู้จากพี่เลี้ยง
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. การเรียนรู้จากต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ
5. การมอบหมายงาน
6. การเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. การดูงานนอกสถานที่
8. การฝึกอบรม ได้แก่ การเรียนรู้ในห้องเรียนแบบเผชิญหน้า หรือการเรียนรู้ในห้องเรียนออนไลน์
9. อื่น ๆ

ผลที่ต้องการ

มีรูปแบบในการพัฒนาผู้เข้ารับการพัฒนาตลอดหลักสูตรที่เหมาะสมกับศักยภาพและความพร้อม สามารถนำไปสู่ผลสำเร็จได้อย่างแท้จริง

ครั้งที่ 1
(สพท.)
Online
(2 วัน)

เนื้อหาหลัก

- วิทยาการผลิตพืช (Crop Production)
- การสร้างและปรับกระบวนการทัศน์ในการทำงานส่งเสริมการเกษตร
- แผนพัฒนาตนเอง (IDP) สำหรับนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ
- การบริหารจัดการทางการเงินของครัวเรือน

เนื้อหาเสริม

มาจากผลการวิเคราะห์
สรุปข้อมูลจากแผนพัฒนา
ตนเอง

ครั้งที่ 2
(สสท.)
Onsite
(3 วัน)

เนื้อหาหลัก

เครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ โดยเป็นการเรียนรู้
จากการบรรยาย และการฝึกปฏิบัติ ได้แก่

- การวิเคราะห์พื้นที่และชุมชน
- การเป็นวิทยากรกระบวนการ
- การจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม
- อื่น ๆ เช่นการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการทำงานส่งเสริม
การเกษตร เป็นต้น

เนื้อหาเสริม

มาจากผลการวิเคราะห์
สรุปข้อมูลจากแผนพัฒนา
ตนเอง

ครั้งที่ 3
(สสท.)
Online
(3 วัน)

เนื้อหาหลัก

- การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม
- การสร้างเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่
- หลักการจัดกระบวนการเรียนรู้
- การเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน

เนื้อหาเสริม

มาจากผลการวิเคราะห์
สรุปข้อมูลจากแผนพัฒนา
ตนเอง

ครั้งที่ 4
(สสท.)
Onsite
(2 วัน)

เนื้อหาหลัก

1. การเขียนและนำเสนอผลงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่
  - การจัดเก็บผลงาน
  - รูปแบบการเขียน และนำเสนอผลงาน
2. การนำเสนอผลงานของผู้เข้ารับการพัฒนา

เนื้อหาเสริม

มาจากผลการวิเคราะห์
สรุปข้อมูลจากแผนพัฒนา
ตนเอง

ครั้งที่ 5
(สพท.)
Online
(2 วัน)

เนื้อหาหลัก

การนำเสนอผลการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
กระบวนการพัฒนา ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ
ในปีต่อไป

การจัดกระบวนการพัฒนา

ออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เข้ารับการพัฒนาศูนย์กลางการเรียนรู้

จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นฐานและความต้องการให้บรรลุผลสำเร็จตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร ได้แก่ การฝึกปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้กับพี่เลี้ยง เป็นต้น

มีเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้ารับการพัฒนาระบบโดยสอดคล้อง เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ สื่อวีดิทัศน์ กรณีตัวอย่าง และใบงาน เป็นต้น

มีการมอบหมายใบงานให้ผู้เข้ารับการพัฒนาร่วมกันทำได้ (ถ้ามี)

ผลที่ต้องการ

มีรูปแบบในการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้ารับการพัฒนาร่วมกันในเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมศักยภาพ และความพร้อมของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยให้ผู้เข้ารับการพัฒนาร่วมกันเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

การประเมินผลการพัฒนา

เกณฑ์การประเมินผลเพื่อผ่านหลักสูตร

1. ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินงานหรือชิ้นงานที่เป็นรูปธรรม สามารถแสดงให้เห็นได้ว่า ผู้เข้ารับการพัฒนามีความเป็นมืออาชีพในการทำงานส่งเสริมการเกษตรอย่างแท้จริง ได้แก่ การเขียนบทความ การเขียนสารนิพนธ์ การเขียนรายงานผล หรือการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) สำหรับเก็บใบงานสรุปบทเรียนในแต่ละเวที เป็นต้น

2. ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินงานต้องมีเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรมครบตามจำนวนครั้ง ในแต่ละเวที ตลอดหลักสูตร

60%

3. ผู้เรียนต้องผ่านการทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม (Post-test) มีผลคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

การประเมินผลของผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือโครงการ

1. มีการประเมินผลการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง ได้แก่ ก่อนดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลมาสู่การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรหรือโครงการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง เช่น การประเมินผล 180 องศา เป็นต้น

2. มีการรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ

ผลที่ต้องการ

1. จำนวนผู้เข้ารับการพัฒนาที่ผ่านหลักสูตร และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตรได้อย่างแท้จริง
2. รายงานผลการดำเนินงานโครงการหรือการจัดหลักสูตรนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ
3. รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน (ประเมินผล 180 องศา)

ความต้องการสนับสนุน

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาคัดเลือกพี่เลี้ยงที่มีความรู้ มีความสามารถ และมีองค์ความรู้ที่เชี่ยวชาญอย่างแท้จริงในการทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้เข้ารับการพัฒนา
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาบุคลากรตามที่หลักสูตรกำหนดได้ต่อเนื่อง
3. ส่วนกลางจัดแหล่งข้อมูลเพื่อรวบรวมรายชื่อวิทยากรภายในกรมส่งเสริมการเกษตร ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในงานส่งเสริมการเกษตรเป็นที่ประจักษ์
4. หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักสูตร สามารถปรับพื้นฐานความรู้ให้กับผู้เข้ารับการพัฒนาโดยสนับสนุนให้เข้ารับการเรียน e – Learning ของกรมส่งเสริมการเกษตรในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมวิชาเทคนิคการทำงานส่งเสริมการเกษตร และชุดวิชาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น

ผลที่ต้องการ

เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เข้ารับการพัฒนาได้มีความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นในการทำงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่และชุมชน

แผนปฏิบัติงานโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ

แผนปฏิบัติงานโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ

วัตถุประสงค์ :

1. สร้างกระบวนการเรียนรู้เชิงบวกในการทำงานส่งเสริมการเกษตรที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
2. สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ และบริบทในพื้นที่ ได้แก่ การจัดเวทีชุมชน การเป็นวิทยากรกระบวนการ การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การนำเสนองาน และการจัดเก็บผลงาน เป็นต้น
3. เกิดเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร และสามารถบูรณาการการทำงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

พ.ย. 67 - ม.ค. 68

ก่อนการดำเนินการพัฒนาผู้เรียน

สพท.

- » จัดประชุมชี้แจงแนวทางการพัฒนา นวส.มืออาชีพ
- » กำหนดคุณสมบัติ นวส.
- » ขออนุมัติ และจัดสรรงบประมาณให้ สสท.

สสท.

- » ร่วมกำหนดคุณสมบัติ นวส.
- » จัดทำแผนดำเนินงานส่ง ให้ สพท.
- » รับสมัคร คัดเลือกผู้เข้ารับการพัฒน และพี่เลี้ยง
- » กำหนดเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการ กระบวนการพัฒนาและแผนปฏิบัติการ

บุคคลเป้าหมาย

- สสท. ที่ 1 - 3 สสท. ละ 30 คน
- สสท. ที่ 4 - 6 สสท. ละ 60 คน
- วิทยากรและผู้ดำเนินการจัด สสท. ละ 12 คน

การพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

งบประมาณ

จำนวน 923,760 บาท

ส.ค. 68

ก.พ. - ก.ค. 68

สพท./สสท.

ดำเนินการพัฒนาผู้เรียน

ครั้งที่ 1 โดย สพท. (Online : 5 – 6 ก.พ. 68)

- 1) วิทยาการผลิตพืช (Crop Production)
- 2) การบริหารจัดการทางการเงินที่เจ้าหน้าที่ควรรู้
- 3) การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (IDP) ณ ห้องถ่ายทอดออนไลน์ ชั้น 3 อาคารส่งเสริมการเกษตร เบญจสิริภี กรมส่งเสริมการเกษตร

ครั้งที่ 2 โดย สสท. (Onsite : 3 วัน)

เทคนิค/เครื่องมือในงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ เป็นการเรียนรู้จากการบรรยายและการลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติ

ครั้งที่ 3 โดย สสท. (Online : 3 วัน)

การนำผลการเรียนรู้จากครั้งที่ 2 มาจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร การสร้างเครือข่ายการทำงาน และการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน

ครั้งที่ 4 โดย สสท. (Onsite : 2 วัน)

การเขียน การนำเสนอผลงาน และสรุปผลการพัฒนา นวส. มืออาชีพ ณ สถานที่ตั้งในภูมิภาค

สพท.

- » ดำเนินการติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- » ร่วมสังเกตการณ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- » ติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ :

ระดับตนเอง : ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อเกิดทัศนคติเชิงบวก สามารถนำองค์ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ในการทำงานส่งเสริมการเกษตรไปปฏิบัติงานได้ด้วยความมั่นใจ และเกิดการยอมรับ มีเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร

ระดับหน่วยงาน : หน่วยงานด้านพัฒนาทรัพยากรบุคคลนำข้อมูลการดำเนินงานมาพัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

ระดับองค์กร : กรมส่งเสริมการเกษตรมีบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ ทัศนคติที่ดีในการทำงานส่งเสริมการเกษตร

หลังการดำเนินการพัฒนาผู้เรียน

สพท.

ครั้งที่ 5 (Online : 2 วัน)

- » จัดสัมมนาสรุปผลการพัฒนา นวส. มืออาชีพ ประจำปี พ.ศ. 2568 ณ ห้องถ่ายทอดออนไลน์ ชั้น 3 อาคารส่งเสริมการเกษตรเบญจสิริภี กรมส่งเสริมการเกษตร
- » สรุปและรายงานผลการดำเนินงานเสนอกรมฯ

สสท.

- » การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม
- » สรุปและจัดทำรายงานผลการพัฒนา เสนอ สพท.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ตัวอย่างแบบฟอร์มแผนพัฒนาตนเอง

แผนพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan : IDP)

สำหรับโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ

ปีงบประมาณ.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สังกัด		กลุ่ม/ศูนย์ปฏิบัติการ/สนง.กษอ.	
ชื่อ - นามสกุล ผู้จัดทำ IDP		ตำแหน่ง	
ชื่อ - นามสกุล ผู้บังคับบัญชา		ตำแหน่ง	

เป้าหมายการพัฒนาตนเอง

ส่วนที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง

ลำดับ	หัวข้อ/ประเด็นที่ต้องการพัฒนา	รายละเอียดกิจกรรม (ทำอย่างไร)	วิธีการพัฒนา	ระยะเวลา การพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา เชิงพฤติกรรม	การติดตามผลการพัฒนา		
	ชื่อความรู้/ทักษะ/สมรรถนะ ที่ต้องการพัฒนา					สำเร็จ	ไม่สำเร็จ	งบประมาณที่ใช้
1							เนื่องจาก	
2							เนื่องจาก	
3							เนื่องจาก	

*หมายเหตุ โปรดระบุประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน โดยเรียงลำดับจากความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนา จำนวนไม่เกิน 3 ประเด็น

ลงชื่อผู้จัดทำ IDP

ลงชื่อผู้บังคับบัญชา

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่ ...../...../.....

(.....)

ตำแหน่ง .....

วันที่ ...../...../.....

คำอธิบายแบบฟอร์ม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. สังกัด หมายถึง กอง/สำนัก/เขต/จังหวัด ของเจ้าหน้าที่ผู้จัดทำ IDP
2. กลุ่ม/ศูนย์ปฏิบัติการ/สนง.กษอ. หมายถึง กลุ่ม/ศูนย์ปฏิบัติการ/สนง.กษอ. ภายใต้สังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้จัดทำ IDP
3. ชื่อ – สกุล ผู้จัดทำ IDP / ตำแหน่ง หมายถึง ชื่อ – สกุล และตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้จัดทำ IDP
4. ชื่อ – สกุล ผู้บังคับบัญชา/ ตำแหน่ง หมายถึง ชื่อ – สกุล และตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป 1 ระดับ ของเจ้าหน้าที่ผู้จัดทำ IDP
5. ระยะเวลาเริ่มการพัฒนา หมายถึง ให้ระบุวันที่/เดือน/ปี ที่เริ่มต้นการพัฒนาตนเองตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ
6. ปีงบประมาณ หมายถึง ให้ระบุปีงบประมาณในปัจจุบัน
7. เป้าหมายการพัฒนาตนเอง หมายถึง ให้เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำ IDP ระบุเป้าหมายในการพัฒนาของตนเอง

ส่วนที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง

8. หัวข้อ/ประเด็นที่ต้องการพัฒนา หมายถึง ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ต้องการพัฒนา เช่น การนำเสนองาน
9. ชื่อความรู้/ทักษะ/สมรรถนะ ที่ต้องการพัฒนา หมายถึง ชื่อความรู้ ทักษะ สมรรถนะ เช่น ทักษะการนำเสนองาน
10. รายละเอียดกิจกรรม หมายถึง การบรรยายรายละเอียดของกิจกรรม หรือวิธีการดำเนินการพัฒนาตนเองตามความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่เลือก เช่น นำเสนองานที่การประชุมระดับอำเภอ
11. วิธีการพัฒนา หมายถึง ระบุวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาตนเอง เช่น การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง
12. ระยะเวลาการพัฒนา หมายถึง ให้ระบุช่วงระยะเวลาที่เริ่มต้นการพัฒนาตนเองตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ
13. เป้าหมายการพัฒนาเชิงพฤติกรรม หมายถึง ระดับที่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนา เช่น สามารถนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสื่อสารเนื้อหาได้อย่างกระชับ ชัดเจน สร้างบรรยากาศโดยผู้เข้าร่วมมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น
14. การติดตามผลการพัฒนา หมายถึง ผลการประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะ ของเจ้าหน้าที่ผู้จัดทำ IDP ที่ได้รับการพัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นการประเมินผลโดยผู้บังคับบัญชา
  - 14.1 หากดำเนินการพัฒนาตนเองสำเร็จ หมายถึง การพัฒนาความรู้ ทักษะ ดังกล่าวได้รับการพัฒนาแล้ว
  - 14.2 หากผลการประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ผู้จัดทำ IDP พบว่าดำเนินการพัฒนาตนเองไม่สำเร็จตามแผน ให้ผู้บังคับบัญชาชี้แจงเหตุผล หรือข้อขัดข้องประกอบการตัดสินใจที่ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำ IDP ไม่ผ่านการประเมินในครั้งนี้ พร้อมทั้งให้เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำ IDP ดำเนินการพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่ยังพัฒนาไม่สำเร็จ อีกครั้ง โดยอาจเปลี่ยนวิธีการพัฒนา พร้อมทั้งให้ผู้บังคับบัญชาติดตามผลเพื่อประเมินว่าผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปรับปรุงแก้ไขให้ผลการพัฒนาเป็นไปตามแผนพัฒนาตนเองตามที่กำหนดได้
  - 14.3 งบประมาณที่ใช้ หมายถึง งบประมาณที่ใช้ไปในการพัฒนาตนเอง
15. ลงชื่อผู้จัดทำ IDP หมายถึง ผู้จัดทำ IDP ลงชื่อเพื่อรับทราบแผนของตนเอง พร้อมลงวันที่ที่ลงชื่อ
16. ลงชื่อผู้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป 1 ระดับ ลงชื่อเพื่อเป็นการรับรองแผนการพัฒนาตนเองของผู้ใต้บังคับบัญชา พร้อมลงวันที่ที่ประเมิน

ภาคผนวก ข.

ตัวอย่างแบบแผนปฏิบัติการ

ตัวอย่างแบบแผนปฏิบัติการ

แผนงานโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ประจำปี 2567

หน่วยงาน/จำนวน	ประเภท	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			รวมเงิน (บาท)
		ธันวาคม	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	
สสก. ที่ 1												
สสก. ที่ 2												
สสก. ที่ 3												
สสก. ที่ 4												
สสก. ที่ 5												
สสก. ที่ 6												
รวมทั้งสิ้น												

ภาคผนวก ค.

ตัวอย่างแบบรายงานผลผู้ผ่านการพัฒนา

ตัวอย่างแบบรายงานผลผู้ผ่านการพัฒนา

รายชื่อผู้ผ่านการฝึกอบรม/สัมมนา

ชื่อโครงการ.....

วันที่ดำเนินการ.....

สถานที่ดำเนินการ.....

หน่วยงานที่ดำเนินการจัด.....

ที่	คำนำหน้า	ชื่อ	สกุล	ตำแหน่ง	กลุ่ม/ฝ่าย/ศูนย์ฯ/ สำนักงานเกษตรอำเภอ	กอง/สำนัก/สำนักงานเกษตรจังหวัด/ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากษตร
1	นางสาว	กัญญศร	ภักขิขกุล	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอกระทุ่มแบน	สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร
2	นางสาว	จันทกานต์	น้อยสวาด	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านคา	สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี
3	นาย	ชรินทร์	ข้าดี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยกระเจา	สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี
4	นางสาว	ณิรุต	จันทร์โถม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม	สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี
5	นางสาว	ภัคหทัย	รัตนนุ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	กลุ่มพัฒนาบุคลากร	สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากษตรที่ 2 จ.ราชบุรี

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง .....

ผู้รายงาน

ภาคผนวก ง.

ตัวอย่างใบประกาศนียบัตร

ตัวอย่างใบประกาศนียบัตร (กรม)

กรมส่งเสริมการเกษตร

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวสนธิ์ สุดที่รัก

ได้ผ่านการฝึกอบรม/สัมมนา

โครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๗

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

(นายพิรพันธุ์ คอทอง)

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

ตัวอย่างใบประกาศนียบัตร (สสก.)

ภาคผนวก จ.

มาตรฐานหลักสูตร

มาตรฐานหลักสูตรการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ประเด็น	รายละเอียด	ผลที่ต้องการ
1. หลักการ	1.1 ปรับกระบวนการทัศน์เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการทำงานกับพื้นที่และชุมชน 1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความเข้าใจ และมีทักษะในการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำงานกับพื้นที่และชุมชนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม 1.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำงานกับพื้นที่และชุมชนโดยมีพี่เลี้ยงในการทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำและดูแล เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานให้กับตนเอง <u>นิยามศัพท์เฉพาะ</u> 1) โครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ หมายถึง กระบวนการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรที่ได้นำหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เข้ามาประยุกต์ใช้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ (Learning by Doing) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการออกแบบเนื้อหาหลักสูตรที่สอดคล้องกับข้อมูลจากแผนพัฒนาตนเองของผู้เรียน (Individual Development Plan : IDP) 2) นักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร สามารถนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลเป้าหมายในพื้นที่และชุมชนได้ด้วยความมั่นใจ ได้รับการยอมรับ และเกิดประโยชน์สูงสุด	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการพัฒนาดตนเอง มีความคิดเชิงบวกสามารถนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำงานกับพื้นที่และชุมชนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม มีความมั่นใจในการทำงานโดยมีพี่เลี้ยงดูแลได้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่วัดชุมชนเป็น และเขียนโครงการเป็น เป็นต้น
2. เป้าหมาย	2.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ มีทักษะ และมีทัศนคติที่ดีในการทำงานส่งเสริมการเกษตร สามารถประยุกต์เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือในการทำงานในพื้นที่และชุมชนได้อย่างมั่นใจ เป็นที่ยอมรับนำไปสู่การเป็นนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพได้ 2.2 มีแนวทางและรูปแบบการทำงานส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน นำไปสู่การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้ 2.3 องค์กรมีต้นแบบในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการทำงานส่งเสริมการเกษตรตลอดจนการพัฒนาบุคลากรที่เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ สภาพสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการพัฒนาดตนเอง มีความรู้ความสามารถ และมีทัศนคติที่ดี ประกอบด้วย 1) รู้จักตนเอง คือ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานส่งเสริมการเกษตร 2) รู้จักพื้นที่ คือ มีความเข้าใจในสภาพพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ ขอบเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพ/ข้อจำกัดอะไรบ้าง เป็นต้น 3) รู้จักสินค้า คือ มีความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ ขอบเขตสินค้าที่ผลิตมีศักยภาพ/ข้อจำกัด/ปัญหา/สามารถพัฒนาต่อยอดอะไรบ้าง เป็นต้น 4) รู้จักเกษตรกร คือ มีความเข้าใจในสภาพสังคมของเกษตรกรที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบ ได้แก่ มีการใช้พื้นที่/เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมในระดับไหน เป็นต้น 5) รู้จักการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตรได้อย่างเหมาะสม

ประเด็น	รายละเอียด	ผลที่ต้องการ
3. วัตถุประสงค์	เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อเกิดการปรับเปลี่ยน ประกอบด้วย 3.1 เกิดการสร้างกระบวนการทัศน์เชิงบวกในการทำงานส่งเสริมการเกษตรที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน 3.2 สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทในพื้นที่ ได้แก่ การจัดเวทีชุมชน การเป็นวิทยากรกระบวนการ การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การนำเสนองาน และการจัดเก็บผลงาน เป็นต้น 3.3 เกิดเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร และสามารถบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีและเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้อย่างแท้จริง	3.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกิดทัศนคติเชิงบวก มีแนวคิดและวิธีการปฏิบัติที่ดีในการทำงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่และชุมชน 3.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้เครื่องมือองค์ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ไปปฏิบัติงานได้ด้วยความมั่นใจ และเกิดการยอมรับ 3.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร และสามารถบูรณาการในการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคีและเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน
4. คุณสมบัติ และหลักเกณฑ์ของผู้เข้ารับการ พัฒนา	คุณสมบัติ เป็นเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ดำรงตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร นักวิชาการเกษตร และอื่นๆ (พิจารณาตามความเหมาะสม) จากสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ศูนย์ปฏิบัติการ และศูนย์ขยายพันธุ์พืช ที่มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ 4.1 ข้าราชการมีอายุราชการตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 6 ปี 4.2 พนักงานราชการมีอายุงานตั้งแต่ 3 ปี ขึ้นไปมีความสนใจจะพัฒนาตัวเองโดยสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ หลักเกณฑ์ 4.3 สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้เต็มเวลาที่กำหนด 4.4 อื่น ๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการพัฒนาคือบุคคลที่มีความพร้อมและสมัครใจเข้ารับการเรียนรู้ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดหลักสูตร

ประเด็น	รายละเอียด	ผลที่ต้องการ
5. คุณสมบัติของพี่เลี้ยง	เป็นข้าราชการของกรมส่งเสริมการเกษตรทุกสายงานและทุกตำแหน่ง ทั้งที่ยังอยู่ในระบบราชการ และหรือข้าราชการบำนาญ (พิจารณาตามความเหมาะสม) ที่มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ 5.1 เป็นบุคคลที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ หรือผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อการเป็นพี่เลี้ยงที่ดี (To be DOAE Good Mentor) หรือผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร กลยุทธ์การเป็นผู้สอนงานนักส่งเสริมการเกษตรที่ดี (To be DOAE Good Coach) 5.2 เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในการทำงานส่งเสริมการเกษตร เป็นอย่างดี ได้แก่ บุคคลดีเด่น และอื่น ๆ เป็นต้น 5.3 เป็นบุคคลที่มีความพร้อม มุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร และมีความเต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่พี่เลี้ยง และหรือเป็นบุคคลที่มีจิตอาสา 5.4 อื่น ๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม ได้แก่ เป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานหรือโครงการเพื่อให้ทำหน้าที่พี่เลี้ยง เป็นต้น <u>วิธีการ</u> หน่วยงานจังหวัดมีรายชื่อพี่เลี้ยงให้ผู้สมัครเลือก โดยให้เลือกในใบสมัครว่า ให้ผู้จัดเลือกพี่เลี้ยงให้หรือผู้สมัครเลือกพี่เลี้ยงเอง	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง เป็นบุคคลที่มีความพร้อม มีความรู้ ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในการทำงาน และหรือมีองค์ความรู้ที่พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องกับเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมีความสนใจในการทำหน้าที่พี่เลี้ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดหลักสูตร
6. คุณสมบัติของผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือโครงการ	6.1 เป็นบุคคลหรือทีมงานที่มีศักยภาพและความพร้อม สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรนักส่งเสริมการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง 6.2 เป็นบุคคลที่มีความสามารถทำงานแบบมีส่วนร่วม และการสร้างทีมงานหรือเครือข่าย เป็นต้น 6.3 เป็นบุคคลที่มีทัศนคติเชิงบวก และเปิดโอกาสในการเรียนรู้หรือทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้	เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสในการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้

ประเด็น	รายละเอียด	ผลที่ต้องการ
7. เนื้อหาหลักสูตร	7.1 เนื้อหาหลัก ที่ต้องมีในการจัดหลักสูตรนักส่งเสริมการเกษตรมีอาชีพ อย่างน้อย 8 เรื่อง ดังนี้ 7.1.1 วิทยาการผลิตพืช (Crop Production) * แทนพฤกษศาสตร์เพื่อการเกษตร - สถานการณ์การผลิตพืชที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการเกษตร - เทคโนโลยีการผลิต เช่น ระบบน้ำ ระบบการให้ปุ๋ย ฯลฯ - เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว เช่น การขนส่ง การเก็บรักษา ฯลฯ - การป้องกัน การอารักขาพืช 7.1.2 เทคโนโลยี และนวัตกรรม การนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตร 7.1.3 การสร้างและปรับกระบวนการทัศนในการทำงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่และชุมชน 7.1.4 การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan : IDP) สำหรับนักส่งเสริมการเกษตรมีอาชีพ 7.1.5 การบริหารจัดการทางการเงินในครัวเรือน - การวางแผนทางการเงิน - เครื่องมือในการวางแผนทางการเงิน - หลักการเศรษฐกิจพอเพียงกับการวางแผนทางการเงิน 7.1.6 หลักการจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ - ขั้นตอนกระบวนการ : การเตรียมการ ได้แก่ การวัดผลก่อนการดำเนินการ วิทยากร ออกแบบเนื้อหา กระบวนการ การเตรียมสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น - ขั้นตอนการดำเนินการ : การละลายพฤติกรรม การถ่ายทอดเนื้อหา การดำเนินกระบวนการพัฒนา - ขั้นตอนหลังกระบวนการ : การประเมินผลภายหลังการถ่ายทอดความรู้ 4 ระดับตามเป้าหมายที่ต้องการให้เกษตรกรได้รับ ได้แก่ 1) การประเมินความพึงพอใจ 2) การประเมินความรู้ 3) การประเมินพฤติกรรม 4) การประเมินผลกระทบที่ได้ 7.1.7 เครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ได้แก่ เครื่องมือในการทำงานส่งเสริมการเกษตรในการวิเคราะห์พื้นที่และชุมชน การเป็นวิทยากรกระบวนการ การจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม 7.1.8 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม 7.1.9 การสร้างเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การทำงานแบบมีส่วนร่วม 7.1.10 การเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน 7.1.11 การเขียนและการนำเสนอผลงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การจัดเก็บผลงาน รูปแบบการเขียน และการนำเสนอผลงาน 7.1.12 การนำเสนอผลงานของผู้เรียน 7.1.13 อื่น ๆ	1. มีเนื้อหาหลักสำหรับการจัดหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนได้เหมาะสมกับสภาพพื้นฐานและความต้องการในการนำไปใช้ทำงานส่งเสริมการเกษตรกับพื้นที่และชุมชน ได้แก่ การจัดเวทีชุมชน การเป็นวิทยากรกระบวนการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์พื้นที่และชุมชน การเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน และการเขียนและนำเสนอผลงาน เป็นต้น 2. มีเนื้อหาเสริมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงกับการทำงานส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาตนเองให้กับผู้เรียน โดยวิเคราะห์สรุปประเด็นเรียนรู้จากแผนพัฒนาตนเองของผู้เรียนรายบุคคล (Individual Development Plan : IDP)

ประเด็น	รายละเอียด	ผลที่ต้องการ
7. เนื้อหาหลักสูตร (ต่อ)	7.2 เนื้อหาเสริม : ต้องมาจากผลการวิเคราะห์สรุปข้อมูลจากแผนพัฒนาตนเองของผู้เรียนรายบุคคล(Individual Development Plan : IDP) เช่น การพัฒนาบุคลิกภาพ เทคนิคการสรุปและจับประเด็น การคิดเชิงระบบ และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งจะต้องเป็นความรู้ ทักษะที่มีความสอดคล้องกับการเป็นนักส่งเสริม การเกษตรมืออาชีพ ทั้งนี้ จะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาตนเองของผู้เรียนรายบุคคล (IDP) ซึ่งเป็นแผนสำหรับการพัฒนาตนเองในโครงการ ที่เป็นรูปแบบฟอร์มกลาง	
8. รูปแบบและวิธีการ พัฒนาผู้เรียน	8.1 รูปแบบการพัฒนา ได้แก่ 8.1.1 รูปแบบเผชิญหน้า (Onsite) 8.1.2 รูปแบบออนไลน์ (Online) 8.2 วิธีการพัฒนา ได้แก่ 8.2.1 การฝึกปฏิบัติจริง 8.2.2 เรียนรู้จากพี่เลี้ยง 8.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 8.4 การเรียนรู้จากต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ 8.5 การมอบหมายงาน 8.6 การเรียนรู้ด้วยตนเอง 8.7 การดูงานนอกสถานที่ 8.8 การฝึกอบรม ได้แก่ การเรียนรู้ในห้องเรียนแบบเผชิญหน้า หรือการเรียนรู้ในห้องเรียนออนไลน์ 8.9 อื่น ๆ	มีรูปแบบ ในการพัฒนาผู้เรียนตลอดหลักสูตร ที่เหมาะสมกับศักยภาพและความพร้อม สามารถนำไปสู่ผลสำเร็จได้อย่างแท้จริง
9. การจัดกระบวนการ พัฒนาผู้เรียน	9.1 ออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ 9.2 จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นฐานและความต้องการให้บรรลุผลสำเร็จตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร ได้แก่ การฝึกปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้กับพี่เลี้ยง เป็นต้น 9.3 มีเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนโดยสอดคล้อง เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ สื่อวีดิทัศน์ กรณียัตถ์อย่าง และใบงาน เป็นต้น 9.4 มีการมอบหมายใบงาน/งานให้ผู้เรียนได้ทำ (ถ้ามี) 9.5 อื่น ๆ	มีรูปแบบในการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนในเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับศักยภาพและความพร้อมของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

ประเด็น	รายละเอียด	ผลที่ต้องการ
10. การประเมินผล	10.1 เกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน เพื่อผ่านหลักสูตร 10.1.1 ผู้เรียนต้องมีผลงานหรือชิ้นงานที่เป็นรูปธรรม สามารถแสดงให้เห็นได้ว่า ผู้เรียนมีความเป็นมืออาชีพในการทำงานส่งเสริมการเกษตรอย่างแท้จริง ได้แก่ การเขียนบทความ การเขียนสารนิพนธ์ การเขียนรายงานผล หรือการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นต้น 10.1.2 ผู้เรียนต้องมีเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรมครบตามจำนวนครั้ง ในแต่ละเวที ตลอดหลักสูตร 10.2 การประเมินผลของผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือโครงการ 10.2.1 มีการประเมินผลการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง ได้แก่ ก่อนดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลมาสู่การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรหรือโครงการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง เช่น การประเมินผล 180 องศา เป็นต้น 10.2.2 มีการรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ	1. จำนวนผู้เรียนที่ผ่านหลักสูตร และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ส่งเสริมการเกษตรได้อย่างแท้จริง 2. รายงานผลการดำเนินงานโครงการหรือการจัดหลักสูตรนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ 3. รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน (ประเมินผล 180 องศา)
11. วิทยากร	เป็นบุคคลที่มีความรู้ มีความเข้าใจ และหรือมีประสบการณ์ที่มีความเชี่ยวชาญในการทำงานส่งเสริมการเกษตรอย่างแท้จริง ประกอบด้วย 11.1 เป็นบุคคลภายในหรือภายนอกกรมส่งเสริมการเกษตร หรือข้าราชการบำนาญ (สำหรับเนื้อหาหลัก) ได้แก่ บุคคลดีเด่น และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านองค์ความรู้ เป็นต้น 11.2 เป็นบุคคลภายในหรือภายนอกกรมส่งเสริมการเกษตร หรือข้าราชการบำนาญ (สำหรับเนื้อหาเสริม) ได้แก่ บุคคลดีเด่น และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านองค์ความรู้ตามที่ต้องการเรียนรู้ เป็นต้น	วิทยากรต้องมีความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ในการทำงานส่งเสริมการเกษตรหรือองค์ความรู้เฉพาะด้านอย่างแท้จริง
12. ความต้องการสนับสนุน	12.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาคัดเลือกพี่เลี้ยงที่มีความรู้ มีความสามารถ และมีองค์ความรู้ที่เชี่ยวชาญอย่างแท้จริงในการทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้เรียน 12.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาบุคลากรตามที่หลักสูตรกำหนดได้ต่อเนื่อง 12.3 ส่วนกลางจัดแหล่งข้อมูลเพื่อรวบรวมรายชื่อวิทยากรภายในกรมส่งเสริมการเกษตร ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในงานส่งเสริมการเกษตรเป็นที่ประจักษ์ 12.4 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักสูตร สามารถปรับพื้นฐานความรู้ให้กับผู้เรียนโดยสนับสนุนให้เข้ารับการเรียน e – Learning ในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมวิชาเทคนิคการทำงานส่งเสริมการเกษตร และชุดวิชาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น	เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นในการทำงานส่งเสริมการเกษตร กับพื้นที่และชุมชน

ภาคผนวก จ.

ผู้จัดทำคู่มือ

ผู้จัดทำคู่มือ

ที่ปรึกษา

1. นางอมรทิพย์ ภิรมย์บุรณ์ ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
2. นางศิริวรรณ หวังดี ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
3. นายนิธิพันธ์ แข่งทอง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

จัดทำโดย

นางสาวกานต์ชนก ห้องดอกไม้
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
กลุ่มฝึกอบรม สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

กรมส่งเสริมการเกษตร
เลขที่ 2143/1 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
☎ 0-2579-0121 ถึง 27